

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

16.2.2009

B6-0097/2009 }
B6-0098/2009 }
B6-0099/2009 }
B6-0101/2009 } RC1

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 103. cikkének (4) bekezdése alapján előterjesztette:

- Claudio Fava, a PSE képviselőcsoportja nevében
- Sarah Ludford, Ignasi Guardans Cambó, Adina-Ioana Vălean és Marco Cappato, az ALDE képviselőcsoport nevében
- Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir és Hélène Flautre, a Verts/ALE képviselőcsoport nevében
- Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jens Holm és Willy Meyer Pleite, a GUE/NGL képviselőcsoport nevében

az alábbi képviselőcsoportok indítványai helyébe lép:

- ALDE (B6-0097/2009)
- PSE (B6-0098/2009)
- Verts/ALE (B6-0099/2009)
- GUE/NGL (B6-0101/2009)

az európai országoknak a CIA által foglyok szállítására és illegális fogva tartására való állítólagos használatáról

Az Európai Parlament állásfoglalása az európai országoknak a CIA által foglyok szállítására és illegális fogva tartására való állítólagos használatáról

Az Európai Parlament,

- tekintettel az emberi jogokról és alapvető szabadságokról, valamint az önkényes fogva tartás, erőszakos eltűnések és kínzás tilalmáról szóló nemzetközi, európai és nemzeti eszközökre, köztük a polgári és politikai jogok 1966. december 16-i nemzetközi egyezségokmányára, valamint a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni 1984. december 10-i egyezményre és annak ide vonatkozó jegyzőkönyveire,
 - tekintettel az európai országoknak a CIA által foglyok szállítására és illegális fogva tartására való állítólagos használata tekintetében a TDIP Bizottság megállapításairól szóló jelentésre, valamint a kérdést felvető egyéb jelentésekre és állásfoglalásokra, beleértve az Európa Tanács e téren végzett munkáját,
 - tekintettel a guantánamói börtönben fogva tartottak visszatéréséről és újbóli letelepedéséről szóló, 2009. február 4-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel a TDIP-jelentés tagállamok általi nyomon követéséről a Parlament elnöke által a nemzeti parlamenteknek küldendő levélről szóló határozatára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az európai országoknak a CIA által foglyok szállítására és illegális fogva tartására való állítólagos használatáról szóló jelentés összesen 46 részletes ajánlást címzett a tagállamoknak, a Bizottságnak és a Tanácsnak,
- B. mivel jelentésének elfogadása óta számos fejlemény történt a tagországokban, köztük:
- az Egyesült Királyság külügyminiszterének nyilatkozatai rendkívüli kiadatásban részt vevő, két foglyot szállító két repülőjáratról, amelyek 2002-ben az Egyesült Királyság területén szálltak le, valamint arról a gyanús járatokról készítendő jegyzékről, amelyet az Egyesült Államok hatóságainak küldenek meg, egyedi biztosítékokat kérve arra nézve, hogy e járatokat nem használták kiadásra, továbbá a miniszterelnök e tekintetben tett nyilatkozatai; az Egyesült Királyság belügyminisztere által az államügyészhez intézett kérelem a Binyam Mohameddel szemben elkövetett esetleges „büntetőjogi felelősséget felvető károkozás” kapcsán, illetve az, hogy ezzel az ügygel kapcsolatosan nem hoznak nyilvánosságra semmilyen információt, mivel az Egyesült Államok állítólag azzal fenyegetett, hogy megszüntet minden további hírszerzési adatcserét,
 - a lengyel miniszterelnök határozata, mely szerint a CIA-járatokkal és -börtönökkel kapcsolatos dokumentumokat ügyészeknek adják át, valamint a lengyel államügyész azon megállapítása, hogy több mint egy tucat CIA-járat használta a Szymany repülőteret, megerősítvén ezáltal a TDIP Bizottság megállapításait,
 - a spanyol külügyminiszter nyilatkozatai a spanyol parlamentben az El País által a foglyokat szállító katonai járatokról közölt információk tisztázásaként,

¹ *Elfogadott szövegek*, P6_TA-PROV(2009)0045.

- új sajtóértesülések foglyokat szállító portugáliai CIA-járatokról a Barroso-kormány hivatali ideje alatt,
 - a kiadatásokkal kapcsolatos vizsgálatokra vonatkozó információk államtitokká minősítése néhány kormány részéről, amint az Olaszországban is történt, ahol az Abu Omar kiadatásával kapcsolatos eljárást jelenleg felfüggesztették és az Alkotmánybíróság határozatára várnak az államtitokra való hivatkozás jogszerűségéről,
- C. mivel a szabadság, biztonság és jogérvényesülés ügyéért felelős uniós biztos 2009. február 3-án kijelentette az Európai Parlamentben, hogy számos lépést kezdeményezett a parlamenti ajánlások végrehajtására, többek között írásban felkérték a lengyel és román hatóságokat, hogy fedjék fel a teljes igazságot a titkos börtönök állítólagos létezéséről a területükön, valamint közleményben új intézkedésekre tettek javaslatot a polgári repülés terén,
- D. mivel a rendkívüli kiadatás és a titkos fogva tartás ellentétes a nemzetközi emberi jogi jogszabályokkal, a kínzás elleni ENSZ-egyezménnyel, az Emberi Jogok Európai Egyezményével és az Alapjogi Chartával, és mivel az Egyesült Államok hatóságai jelenleg felülvizsgálják e gyakorlatokat,
- E. mivel a rendkívüli kiadatási program keretében egyes tagállamokban elraboltakat az Egyesült Államok hatóságai az EU területén átrepülő katonai vagy CIA-járatokon szállították Guantánamóra vagy más államokba és néhány esetben ezek meg is álltak bizonyos uniós tagállamokban; mivel a harmadik országokba szállítottakat a helyi börtönökben megkínózták,
- F. mivel néhány tagállam felkérte az Egyesült Államok hatóságait azon személyek szabadon bocsátására és hazatelepítésére, akiket rendkívüli kiadatási eljárásnak vetettek alá és az adott ország állampolgárai voltak vagy tartózkodási helyük korábban területükön volt; mivel néhány tagállam tisztviselőinek volt hozzáférése a guantánamói vagy más fogolytáborokban tartott foglyokhoz, és ki is hallgatták őket az Egyesült Államok hatóságai által a foglyok ellen emelt vádak ellenőrzése érdekében, ezáltal legitimálva az ilyen fogva tartási létesítmények létét,
- G. mivel jelentésében megállapította és a későbbi események megerősítették, hogy számos uniós tagállam érintett, illetve aktívan vagy passzívan együttműködött az Egyesült Államok hatóságaival a CIA és az Egyesült Állam katonasága általi törvénytelen fogolyszállításban és/vagy fogva tartásukban Guantánamón és a Bush elnök által elismert „titkos börtönökben” – amint azt a közelmúltban feltárt, az amerikai átrepülési kérelmekre a kormányok által kiadott engedélyek és a titkos börtönökről szóló kormányinformációk bizonyítják –, és hogy részben az uniós tagállamokat terheli a politikai, erkölcsi és jogi felelősség a Guantánamón és a titkos fogva tartási létesítményekben fogva tartottak szállításáért és fogva tartásáért,
- H. mivel az Egyesült Államok szenátusa megerősítette a kiadatásról és kölcsönös jogsegélyről szóló EU–USA megállapodást, amelyet Olaszország kivételével valamennyi uniós tagállam megerősített,
- I. mivel az Obama elnök által 2009. január 22-én kiadott elnöki rendeletek nagy előrelépést jelentenek, ám úgy tűnik, nem kezelik maradéktalanul a titkos fogva tartás és elrablás, illetve a kínzás alkalmazásának kérdéseit,

1. elítéli, hogy a tagállamok és a Tanács mindaddig nem tettek lépéseket a rendkívüli kiadatási programmal kapcsolatos igazság feltárása és az Európai Parlament ajánlásainak végrehajtása érdekében; sajnálatosnak tartja, hogy a Tanács nem tudott kielégítő választ adni a Parlamentnek 2009. február 3-án;
2. felhívja a tagállamokat, a Bizottságot és a Tanácsot, hogy maradéktalanul hajtsák végre az európai országoknak a CIA által foglyok szállítására és illegális fogva tartására való állítólagos használatáról szóló parlamenti jelentésben szereplő ajánlásokat, és segítsenek kideríteni az igazságot azáltal, hogy vizsgálatokat indítanak vagy együttműködnek az illetékes hatóságokkal, nyilvánosságra hoznak és biztosítanak minden vonatkozó információt, továbbá biztosítják a titkosszolgálatok tevékenységének hatékony parlamenti ellenőrzését; felkéri a Tanácsot, hogy tegyen közzé minden olyan információt, amely foglyok szállítására és illegális fogva tartására vonatkozik, akár a COJUR keretében is; felkéri a tagállamokat és az EU-intézményeket, hogy működjenek együtt minden illetékes nemzetközi testülettel, ideértve az ENSZ és az Európa Tanács testületeit is, valamint továbbítsanak a Parlamentnek minden vonatkozó információt, parlamenti vizsgálóbizottsági jelentést vagy ítéletet;
3. felhívja az Európai Uniót és az Egyesült Államokat, hogy a nemzetközi együttműködés keretében fokozzák a transzatlanti párbeszédet a terrorizmus megfékezéséről, amely a demokrácia, a jogállamiság és a nemzetközi emberi jogok tiszteletben tartásának közös értékein alapul;
4. úgy véli, hogy a kiadatásról és kölcsönös jogsegélyről szóló EU-USA megállapodások megfelelő eszközt jelentenek a jogi szempontból megfelelő bűnüldözés és igazságügyi együttműködés biztosításához a terrorizmus elleni küzdelem során; ezért üdvözlözi a tényt, hogy az amerikai szenátus ratifikálta azokat, és felhívja Olaszországot, hogy a lehető legrövidebb időn belül cselekedjen hasonlóképpen;
5. üdvözlözi Obama elnök három elnöki rendeletét a guantánamói fogolytábor bezárására, a katonai bizottságok eljárásainak leállítására, valamint a kínzás alkalmazásának megszüntetésére és a külföldi titkos börtönök felszámolására vonatkozóan;
6. hangsúlyozza azonban, hogy továbbra is merülnek fel kétségek a kiadatási rendszerek és a titkos fogva tartási létesítmények korlátozott alkalmazását illetően, ám bizakodó a tekintetben, hogy pontosabb képet kap majd az Egyesült Államok hatóságai által az Egyesült Államok területén vagy külföldön közvetve vagy közvetlenül működtetett valamennyi titkos fogvatartási létesítmény bezárásával vagy betiltásával kapcsolatosan; emlékeztet arra, hogy a titkos fogva tartás önmagában is az alapvető emberi jogok komoly megsértése;
7. megerősíti, hogy – a kínzás elleni ENSZ-egyezmény 14. cikke értelmében – a kínzás valamennyi áldozata érvényesíthető joggal rendelkezik a jogorvoslatra, valamint a méltányos és megfelelő kártérítésre;
8. üdvözlözi a szabadság, biztonság és jogérvényesülés ügyéért felelős uniós biztos, a cseh elnökség és az EU terrorizmusellenes koordinátorának közlő, március 16–17-i látogatását az Egyesült Államokba, és felhívja az uniós képviselőket, hogy vessék fel a rendkívüli kiadatás és a titkos fogva tartási létesítmények ügyét, mivel ezek súlyosan sértik a nemzetközi és európai emberi jogi törvényeket; felkéri a Bel- és Igazságügyi Tanácsot, hogy február 26-i ülésén alakítson ki határozott álláspontot e kérdésben, valamint a Parlament e

tárgyban elfogadott állásfoglalásának kellő figyelembe vételével vitassa meg a guantánamói fogolytábor bezárásának és a foglyok újbóli letelepedésének ügyét;

9. felszólítja az Európai Uniót, a tagállamokat és az Egyesült Államok hatóságait, hogy vizsgálják ki és tisztázzák az emberi jogokat és alapvető szabadságokat garantáló, illetve a kínzást és embertelen bánásmódot, valamint az erőszakos eltüntetések tiltó, a tisztességes tárgyaláshoz való jogot előíró nemzeti és nemzetközi jogszabályoknak a „terrorizmus elleni háború” jegyében történt megsértését, hogy megállapítsák a felelősséget viselők kilétét a titkos fogva tartási létesítmények – ideértve Guantánamót is – és a rendkívüli kiadatási programok vonatkozásában, és garantálják, hogy a jövőben ne történjen több ilyen jogsértés, a terrorizmus elleni harc pedig az emberi jogok, az alapvető szabadságok, a demokrácia és a jogállamiság tiszteletben tartása mellett folytatódjék;
10. felhívja a Bizottságot, a Tanácsot és a terrorizmusellenes koordinátort, hogy az uniós küldöttség Egyesült Államokban tett látogatását követően tegyenek jelentést a Parlamentnek a kölcsönös jogsegélyről és kiadatásról szóló megállapodások alkalmazásáról és a terrorizmus elleni küzdelem területén az emberi jogok teljes tiszteletben tartása mellett folytatott EU-USA együttműködésről, hogy az illetékes bizottság ezekkel a kérdésekkel egy jelentés keretében foglalkozhasson, amely többek között a TDIP ideiglenes bizottság jelentésének (232) bekezdésén alapul;
11. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a közös kül- és biztonságpolitikai főképviselőnek, a terrorizmusellenes koordinátornak, a tagállamok parlamentjeinek, a NATO főtitkárának, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése főtitkárának és elnökének, az Egyesült Nemzetek főtitkárának és az Amerikai Egyesült Államok elnökének és Kongresszusának.